

עפ"א 28005/09/22 - עיריית עכו נגד אסטפאן דנדן

בית המשפט המחוזי בחיפה

02 נובמבר 2022

עפ"א 28005-09-22 עיריית עכו נ' דנדן

בפני	כב' הנשיא רון שפירא
מערערת	עיריית עכו
נגד	אסטפאן דנדן
משיב	

פסק דין

בפני ערעור שהגישה עיריית עכו (להלן: "העירייה") על גזר הדין מיום 21.07.22 שניתן במסגרת ח"נ 47052-05-22 של בימ"ש השלום בעכו בשבתו כבית משפט לעניינים מקומיים (כב' השופטת ב. חסן-חסנין), במסגרתו הושת על המשיב מחצית הקנס שנקבע.

הרקע לערעור:

המשיב הגיש בקשה להישפט בגין הודעת תשלום קנס. בהתאם לבקשתו הוגש כתב אישום לפיו ביום 05.03.22 בשעה 09.39 בעכו העתיקה עבר המשיב עבירה של חניה על מדרכה שלא נקבעה כמקום חניה מוסדר, בהתאם לסעיף 5(ב)(3) לחוק עזר לעכו (העמדת רכב וחנייתו), התשנ"א - 1990 (להלן: "חוק העזר"). עבירה זו הינה עבירת תעבורה המופיעה בתקנה 72(א)(2) לתקנות התעבורה, התשכ"א - 1961 (להלן: "תקנות התעבורה"). בדיון שנקבע להקראה ביום 21.07.22 בבימ"ש קמא הודה המשיב בביצוע העבירה וטען כי במקום קיימת מצוקת חניה ואין לדיירים ברירה אלא לחנות בצורה אסורה. בימ"ש קמא גזר את דינו והשית עליו מחצית הקנס שנקבע בכתב האישום בסך 250 ₪.

טענות הצדדים:

העירייה טוענת כי סמכותה וחובתה להגן על אינטרס הציבור לעשות שימוש ברחובות העיר בלא מפריע ובלא שייחשף למפגע ומטרד. עבירת חניה על המדרכה הינה עבירה של איסור סטטוטורי שתכליתו לשמור על המדרכות פנויות לשימוש הולכי הרגל, להגן על המשתמשים במדרכה ולמנוע סיכון חייהם ובטיחותם של הולכי הרגל. האכיפה נועדה לשמור על הסדר והביטחון במרחב הציבורי. נטען כי בהתאם לסעיף 230 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982 (להלן: "החוק"), היה על בימ"ש קמא להשית קנס שלא יפחת מהסכום הנקוב בהודעת תשלום הקנס, אלא אם ראה נסיבות מיוחדות המצדיקות הפחתה. נטען כי במקרה זה הושת עונש מקל מבלי שהוצגו נסיבות המצדיקות הפחתת הקנס ומבלי שנטענו טיעונים המצדיקים הפחתה מקנס המקור ולכן לא התקיימו הנסיבות המיוחדות בהתאם לחוק. נטען כי הקנס שהושת אינו סביר ואינו הולם את מהות העבירה, אופייה, נסיבות ביצועה והמדיניות

עמוד 1

הנוהגת, זאת מבלי לנמק מדוע הופחת הקנס לשיעור זה. נטען כי המשיב עצמו מסר כי קיבל דו"ח נוסף על חניה באותו מקום, קרי זו אינה העבירה הראשונה שעבר. הנימוק בדבר מצוקת חניה אינו מקנה למשיב את הזכות לקחת את החוק לידיו, לחנות על מדרכה ולבצע עבירה המסכנת את עוברי הדרך האחרים במקום. בהטלת קנס כספי נמוך המסר אשר מועבר לציבור הוא מסר של כדאיות לעבור על החוק. שיעור הקנס הנמוך אינו מהווה הרתעה. לא ניתן משקל הולם לאינטרס הציבורי בענישה מרתיעה והולמת למיגור התופעה של חניה על המדרכה. יש לבטל את גזר הדין של בימ"ש קמא ולהשית קנס כספי ההולם את העבירה מכיוון שלא היו נסיבות המצדיקות הפחתה.

המשיב ואשתו טענו כי קיימת מצוקת חניה באזור ואין ברירה אלא להחנות בצורה כזו. התושבים כתבו מכתב לעיריה בנושא וביקשו להפסיק לתת דוחות חניה לדיירי השכונה. נאמר לתושבים שמותר להם להחנות כאשר יש להם תושב. העיריה לא מטפלת בנושא מצוקת החניה. המשיב הציג תמונה שלטענתו מדובר באותו מקום ונראה בו רכב של תאגיד המים המקומי חונה על המדרכה באותו מקום, אך מדובר בתמונה שלא הוצגה לבימ"ש קמא. המשיב שילם את הקנס. העיריה טוענת שיש הסדר חניה לדיירים בעיר העתיקה, אך טענה זו לא נכונה. כולם מחנים על המדרכה, גם מי שלא גר שם. אין מקום להחנות ליד הבית. אין כוונה להפר את החוק אך אין פתרון אחר. העיריה צריכה לתת פתרון לדיירים.

הערות כלליות בטרם בחינת המקרה שבפני:

עבירות של ברירת קנס הן, מטבע הדברים, עבירות שבמדרג המשפט הפלילי נמנות על עבירות החטאים שהן עבירות קלות. מיקומן במסגרת המשפט הפלילי מצריך בחינה לכשעצמה בשים לב לנטל המוטל על כל גורמי האכיפה כפועל יוצא של סיווג ההליך כהליך פלילי. לא בכדי מתחזקת המגמה (הברוכה, לטעמי) להסיט תחומי משפט אלו להליכי אכיפה מנהלית [ראו: תזכיר הצעת חוק ההפרות המינהליות, התשפ"ב-2022, שהופץ לאחרונה להערות הציבור. ראו גם: הצעת חוק הפרות תעבורה מינהליות, התשפ"א-2021 ודברי ההסבר שם. ראו גם דברים שכתבתי בספר "**מאכיפה פלילית לאכיפה מנהלית**" (הוצ' נבו 2019) פרק ג' עמ' 39 ואילך]. עם זאת, וכל עוד לא שונה החוק, חלים על ניהול ההליך כל כללי המשפט הפלילי, בהטעמה המתחייבת לנסיבות.

ככלל, אין עילה להפחית מקנס שנקבע בעבירת ברירת קנס אלא בנסיבות חריגות. כי הרי בדרך זו מייצר בית המשפט תמריץ להמנע מתשלום קנס והגשת בקשה להישפט, וזאת בידיעה כי בכך "ירוויח" הקלה בתשלום הקנס, על חשבון הקופה הציבורית והשתת עלויות על מערכת המשפט. מכאן שהחלטה לחרוג ולהפחית בתשלום הקנס מהסכום שנקבע לברירת קנס מצדיקה, ולטעמי מחייבת, הנמקה ראויה. אוסיף עוד כי לטעמי אם לא מצא בית המשפט טעם מוצדק להגשת הבקשה להישפט כי אז עליו לגזור קנס משמעותי שיביא בחשבון את העלויות הנגרמות לציבור מעצם קיומו של ההליך, קנס שירתיע מניצול הליכי המשפט לרעה. בנוסף, וכאשר נגזר קנס לתשלום, ראוי הוא שבית משפט גם יגזור מאסר חלף תשלום קנס, וזאת ככל שהנאשם שבפניו לא ישלם את הקנס ובהעדר טעמים חריגים לאי תשלום במועד. כל זאת כדי להפחית את התמריץ לאי תשלום קנסות.

יחד עם זאת, משבחר צד להישפט, כי אז חלים על ההליך כללי המשפט הפלילי. טענותיו חייבות להיבחן בזהירות הראויה ובהתאם לכללי סדר הדין הפלילי ודיני הראיות. מכאן נעבור למקרה שבפני.

דין ומסקנות:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת גזר הדין של בימ"ש קמא, הגעתי למסקנה כי יש לדחות את הערעור נגד גזר הדין מהטעם שלא נפל בו פגם המצדיק את התערבות ערכאת הערעור.

כידוע, לא בנקל תתערב ערכאת ערעור בחומרת העונש, אלא במקרים חריגים הסוטים באופן מובהק ממדיניות הענישה הראויה או לחלופין שמתקיימות בהם נסיבות מיוחדות [ע"פ 7786/21 אליאור אזמה נ' מדינת ישראל (14.07.2022); ע"פ 4302/18 ספיר בוקשטיין נ' מדינת ישראל (21.01.2019); ע"פ 8435/17 דוד נפתלי נ' מדינת ישראל (07.04.2019); ע"פ 6522/15 חאג' נ' מדינת ישראל (25.5.2016); ע"פ 7716/14 אבו סעיפאן נ' מדינת ישראל (27.4.2015)]. אינני סבור כי מדובר במקרה חריג או בנסיבות מיוחדות המצדיקות התערבות.

בכל הנוגע לטענת העיריה כי בימ"ש קמא לא הצביע על נימוקים מיוחדים שיש בהם כדי להביא להפחתה מהקנס - אין חולק כי לבימ"ש סמכות לשנות מגובה הקנס. באשר לנימוקים להפחתת הקנס בימ"ש קמא שמע את טענות הצדדים במסגרת הדיון שהתקיים לפניו ביום 21.07.22 וקבע בגזר דינו כי לאחר ששמע את טיעוני הצדדים, ובהתחשב בהודאתו של המשיב, מהות העבירה ונסיבות ביצועה, ובהתחשב בכל שאר הנסיבות, החליט להטיל על המשיב קנס בסך 250 ש"ח (מחצית הקנס שנקבע בכתב האישום). נראה כי בימ"ש קמא ביסס את גובה הקנס על הטענות שהוצגו בפניו וכל שאר הנסיבות שהוצגו בפניו, לרבות טענותיו של המשיב לענין מצוקת החניה וטענותיו כי נאמר לתושבים שהם יכולים לשים תו תושב על הרכב ולחנות באופן שבו חנה המשיב, אך למרות זאת ממשיכים לתת קנסות לתושבים. ככל הנראה בימ"ש קמא סבר כי מדובר בנימוקים מיוחדים המצדיקים הפחתת הקנס למחצית. אינני סבור כי יש מקום בנסיבות אלו להתערב בגזר דינו לענין זה, זאת הגם שלו בית משפט זה היה יושב בדיון בערכאה הדיונית היו נשקלות חלופות אחרות להתחשבות כגון: פריסת הסכום המלא לתשלומים וכד'. כל זאת כדי להפחית את התמריץ הכלכלי של הגשת בקשה להישפט.

נעיר עוד כי ראוי שבית המשפט ינמק ויפרט את הנימוקים המיוחדים המצדיקים הפחתת הקנס במסגרת גזר הדין באופן מפורט יותר ולא יסתפק באמירה כללית לגבי בחינת טענות הצדדים ושאר הנסיבות, זאת הן על מנת שהצדדים והציבור יוכלו להבין את הנימוקים שעמדו מאחורי ההחלטה להפחית את הקנס והן על מנת שבמידת הצורך ניתן יהיה לבחון את הנימוקים לגזר הדין בערכאת הערעור. מובן לבימ"ש זה כי במסגרת דיונים על קנסות חניה אין מקום להארכת יתר ובימ"ש זה אף מבין את העומס המוטל על בתי המשפט המקומיים ובתי המשפט בכלל. יחד עם זאת, במקרה שבו מופחת הקנס למחצית הקנס הקבוע בכתב האישום מן הראוי כי יפורטו הנימוקים המצדיקים זאת מעבר לאמירה כללית שבה נקט בימ"ש קמא.

לענין חשיבותה של ההנמקה השיפוטית וחיוניותה במסגרת העיסוק במלאכת השפיטה ראו: ע"פ 7786/21 הנ"ל; דפנה ברק-ארז "ההנמקה השיפוטית: דילמות ישנות וחדשות" **משפטים** נב 5. כפי שנכתב שם, הנימוקים מסבירים את פסקי הדין והם עדות לכך שההחלטה לא הייתה שרירותית ומבטאים יחס של כבוד לבעלי הדין שטיעוניהם זוכים להתייחסות ולדיון. בנוסף, הנימוקים תורמים להכוונת התנהגויות של אנשים במקרים דומים. הנימוקים הם חלק בלתי נפרד משקיפותו של ההליך השיפוטי ומשלימים את הדרישה לפומביותו. עוד ראו לענין חשיבות חובת ההנמקה: ע"פ 540/21 פלוני נ' מדינת ישראל (13.07.2021); ע"פ 2357/13 רוש נ' מדינת ישראל (06.10.2013); אהרון ברק **שיקול**

דעת שיפוט 46 (1987).

לצד המפורט לעיל, למרות שיש מידה של צדק בטענות העיריה לעניין תמציתיות היתר של גזר הדין ובכפוף להערה בדבר הצורך לנמק במסגרת גזר הדין את הנימוקים להפחתת הקנס באופן מפורט יותר, אינני סבור כי החסר האמור בהנמקתו של גזר הדין מצדיק את קבלת הערעור, זאת בשים לב להלכות שעניין צמצום בהתערבות בענישה למקרים חריגים, ולא מצאתי כי נפל בגזר הדין פגם המצדיק התערבות. על כן, הערעור נדחה.

המזכירות תעביר עותק לצדדים.

ניתן היום, ח' חשוון תשפ"ג, 02
נובמבר 2022, בהעדר הצדדים.
רון שפירא, נשיא